ՀՀ Սյունիքի մարզի Քարուտի (նախկին Քիրս-Քյուրուտի) ավազակոպճային խառնուրդի հանքավայրի համառոտ նկարագիրը

Քարուտի (նախկին Քիրս-Քյուրուտի) ավազակոպճային խառնուրդի հանքավայրը գտնվում է ՀՀ Սյունիքի մարզի Քաջարան համայնքի Գեղի բնակավայրի վարչական սահմաններում, Քարուտ գյուղից 3 կմ հարավ-արևելք և տեղադրված է Կահուրդ գետի ստորին հոսանքում, 1735–1750 մ բացարձակ բարձրությունների վրա: Զբաղեցնում է 2.41 հա մակերեսով տարածք: Մոտակա բնակավայրերից են Գեղի (3.5 կմ) և Նոր Աստղաբերդ գյուղերը (3.7 կմ): Հանրապետական նշանակություն ունեցող Երևան-Կապան-Քաջարան-Մեղրի ավտոխճուղին անցնում է հանքավայրից մոտ 13 կմ հարավ-արևելք: Քարուտի (նախկին Քիրս-Քյուրուտի) ավազակոպճային խառնուրդի հանքավայրը հետախուզվել է 2007-2008թթ.: Իրականացված հետախուզման տվյալներով կազմվել է երկրաբանական հաշվետվություն, որի պետական ընդերքաբանական փորձաքննության արդյունքում հաստատվել են դրանց պաշարները: Պաշարների հաստատումից հետո հանքավայրում իրականացվել և մինչ այժմ իրականացվում են շահագործական աշխատանքներ: 2023-2025թթ. ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հանքավայրում իրականացվել է լրահետախուզում և պաշարների վերագնահատում:

Հանքավայրի կենտրոնի աշխարհագրական կոորդինատներն են.

- հյուսիսային լայնություն -39°15'1'',
- արևելյան երկայնություն -46°8'22'':

Ստորև բերվում են հայցվող տարածքի եզրագծի ծայրակետերի կոորդինատները՝ ըստ ARM WGS-84 կոորդինատային համակարգի.

Հաշվարկված պաշարի եզրագծի ծայրակետերի կոորդինատները

Կետերի համարները	X	Y	Կետերի համարները	X	Y
1	2	3	4	5	6
1	4347111.8272	8598123.0261	22	4346819.1060	8598407.1981
2	4347127.5866	8598127.6296	23	4346851.5969	8598416.3498
3	4347122.3582	8598151.9314	24	4346869.0994	8598412.9559
4	4347110.0850	8598194.7616	25	4346886.3250	8598413.9644
5	4347099.1361	8598206.3029	26	4346903.3671	8598402.7270
6	4347092.2366	8598216.1183	27	4346914.6839	8598398.6362
7	4347070.5589	8598243.4558	28	4346932.1483	8598383.8218
8	4347043.1090	8598295.5001	29	4346955.5235	8598359.3286
9	4347045.9723	8598305.4647	30	4346982.9205	8598330.8090

1	2	3	4	5	6
10	4347040.4641	8598330.2587	31	4346997.6748	8598309.5878
11	4347017.0194	8598373.0328	32	4347006.6018	8598290.0619
12	4346988.4120	8598382.9548	33	4347034.5615	8598231.0509
13	4346965.6259	8598402.7638	34	4347056.5292	8598208.7368
14	4346953.6292	8598414.0538	35	4347060.7812	8598187.3251
15	4346906.3112	8598443.6336	36	4347073.6307	8598160.3054
16	4346872.1535	8598457.6169	37	4347089.3464	8598149.9775
17	4346845.3780	8598464.3500	38	4347088.7376	8598131.9205
18	4346806.4123	8598482.7301	39	4347092.8963	8598128.7180
19	4346784.9504	8598500.6050	40	4347104.8517	8598129.4649
20	4346720.8093	8598459.8237	41	4347110.6076	8598126.7335
21	4346780.2188	8598420.6540			

Նախագծի իրացման արդյունավետությունը կասկած չի հարուցում, քանի որ ՀՀ Սյունիքի մարզի Քարուտի (նախկին Քիրս-Քյուրուտի) ավազակոպճային խառնուրդի հանքավայրն արդեն երկար տարիներ արդյունավետ շահագործվում է և դրա օգտակար հանածոյի մնացորդային պաշարների արդյունահանում կազմակերպելու դեպքում կշարունակվեն ինչպես ընդերքօգտագործող ընկերության՝ «Թունել» ՓԲԸ-ի, շահութաբեր աշխատանքը, այնպես էլ մուտքերը պետական և համայնքային բյուջե՝ հարկային ու այլ տեսակի (բնօգտագործման վճար, տարբեր տեսակի պետական տուրքեր, համայնքի սոցիալ-տնտեսական զարգացման ոլորտում նախատեսվող տարեկան պարտավո-րությունների) վճարների տեսքով:

Քարուտի ԱԿԽ-ի հանքավայրում 01.05.2024թ. դրությամբ հաշվարկված ստատիկ պաշարները կազմում են 236.7 հազ. մ^3, կորզվող պաշարները՝ 200.5 հազ մ^3, օգտակար հանածոյի կորուստները բացահանքի կողերում և հատակում՝ 16% է, մակաբացման ապարների ծավալը՝ 7245.7 մ^3, մակաբացման միջին գործակիցը՝ 0.036 մ^3/մ^3:

Քարուտի ԱԿԽ-ի հանքավայրի պաշարները վերականգնվող են, վերականգնման գործակիցը ընդունվում է մեկ միավոր: Հաշվի առնելով տարեկան ցիկլում 1 միավոր վերականգնման գործակիցը, հանքավայրի ընդհանուր վերականգնվող պաշարները կկազմեն 236.7 հազ.մ^3:

Բացահանքի տարեկան արտադրողականությունը կազմում է 25 հազ. մ^3, ծառայ-ման ժամկետը՝ 8.02 տարի: Տարեկան մարվող պաշարների քանակը 29 հազ. մ^3 է:

Բացահանքում տեխնիկական ջրի պահանջարկ առաջանալու է արդյունահանման աշխատանքների ժամանակ փոշենստեցման համար՝ ճանապարհների ջրցանման

նպատակով: Տեխնիկական ջրի մատակարարումը նախատեսվում է կազմակերպել ջրցան-լվացող մեքենայով: Խմելու ջրի մատակարարումն իրականացվում է և նախատեսվում է իրականացնել պայմանագրային հիմունքներով՝ մասնագիտացված կազմակերպության կողմից:

Բացահանքում բոլոր լեռնային աշխատանքները պետք է կատարվեն բաց եղանակով մշակվող հանքավայրերի գործող անվտանգության միասնական կանոններին (ԱՄԿ) և շահագործման տեխնիկական կանոններին (ՇՏԿ) խստիվ պահպանմամբ:

Նախագծի իրականացումից առաջացող սոցիալական ազդեցության գնահատմամբ պարզվել է, որ տեղամասի շահագործման կամ փակման արդյունքում բնակչության տարհանման խնդիր չի առաջանա: Նախատեսվում է բացահանքի աշխատանքային գործընթացում ներգրավել մոտակա համայնքների բնակչությանը, ինչպես նաև սոցիալական խնդիրների համար ընդհանուր առմամբ տրամադրել տարեկան 500.0 հազ. դրամ գումար: